

خبرنگار جوبیش جورنال چاپ لس آنجلس، در ماه ژوئن با آقای نورالله (نورمن) گبای مصاحبه ای به انجام رسانید که به زبان انگلیسی همزمان در نسخه کاغذی و اینترنتی آن نشریه به چاپ می رسد. آنچه در پی می آید متن فارسی این مصاحبه است که با اندکی تغییر در معرض دید خوانندگان عزیز قرار می گیرد.

متن فارسی مصاحبه جوبیش جورنال با نورالله (نورمن) گبای

پیرامون انتشار نسخه انگلیسی کتاب **لحظاتی برای تفکر**

An Invitation to Reason

ژوئن ۲۰۱۱، لس آنجلس

پرسش: شما پژوهشگر علوم دینی و یا ربای نیستید، بلکه بازرگانی موفق در اجتماع خود می باشید. پس بگذارید بپرسم که چه چیزی شما را به نگارش کتابی درباره الهیات معتدل یهودی واداشت؟

نورالله گبای: به طوری که می دانید اتحاد (unity) اساس موجودیت هر اجتماعی است و چنانچه اتحاد در جامعه حکمفرما نباشد، اجتماع (community) نیز مفهومی نخواهد داشت.

من در حین مهاجرت به آمریکا و شرکت در اسکان بسیاری از خانواده های مهاجرین، متوجه شدم که گروه کوچکی از مذهبیبون، در لباس ترویج دین و به قیمت متلاشی کردن خانواده های سرگردان، فرزندان ایشان را به روشی مخالف روش پدر و مادر ترغیب می نمایند و به نام دین، اتحاد و همبستگی افراد جامعه را بی رحمانه ویران می کنند.

از این رو بود که به قصد آگاهی رسانی و پیشگیری از توسعه دوگانگی غیر عقلانی، پس از انتشار یک صد مقاله، کتابی نوشتم، چون معتقدم که اقدامات غلط ایشان حتی اگر توأم با حسن نیت هم بوده باشد، چون عقلانی نیست، تفاوتی با سوءنیت ندارد و بهتر است که با آن مقابله کرد.

پرسش: این کتاب به گونه ای پیاپی به خوانندگان خود نسبت به خطر تندروی و افراط گرایی دینی در یهودیت هشدار می دهد، عاملی که اغلب به متلاشی شدن خانواده ها انجامیده است. آیا شما به این نتیجه رسیده اید که در مقطع کنونی، این معضلی موجود در میان خانواده های یهودی ایرانی-آمریکایی است؟ اگر چنین است، لطفا توضیح دهید.

نورالله گبای: جامعه یهود ایران قدیمی ترین و دست نخورده ترین جامعه یهودی در دوران گالوت یا همان ایام پراکندگی است. بدبختانه در دورانی که پدر و مادران این جامعه یکدست، در اثر مهاجرتی ناخواسته و ناگهانی، اختیار زندگی خود را از دست داده بودند، این گروه به اصطلاح مذهبی مانند فروشنده ای که بازار جدیدی یافته باشد، هر چند به قصد جلوگیری از آلودگی جوانان، در عمل آنان را به راه دودستگی و قهقرا کشاندند.

حال آن که این جوانان نه تنها از مکانی به مکان دیگر، بلکه از زمانی به زمان دیگر کوچ می کردند و لازم بود که همگام تمدن و علم روز باشند، نه فرهنگ گتو (ghetto). بگذارید تأکید کنم که حفظ فرهنگ گتو به معنای حفظ هویت یهودی نیست، بلکه در واقع به مفهوم حفظ اسارت است. مروّجین این فرهنگ توجه ندارند که همه انسانها، پیش از هویت دینی، مرامی یا قبیله ای خود، دارای هویتی انسانی، مشترک با همه انسانها هستند. این هویت انسانی بدون رنگ و تعصب و نشان بشر است که می تواند همه انسانها را به دور از تبعیض، به گونه ای سهیم و شریک کند که موجب صلح جهانی گردد؛ وگرنه بدون همگامی و صلح میان ادیان، صلح جهانی هرگز امکان پذیر نخواهد بود.

پرسش: طی سالهای گذشته، گروهی از یهودیان ایرانی به یک فرقه فرا-ارتدوکس یهودی پیوسته اند و از تعلیمات مذهبی آن گروه پیروی می کنند که این مسئله به یکی از بحث انگیزترین موضوعات در میان اجتماع یهودیان ایرانی تبدیل شده است. آیا کتاب شما پاسخی به آن گروه از یهودیان ایرانی است که به گونه ای روزافزون به سوی آن جنبش مذهبی گرایش پیدا کرده اند؟ در این صورت، شما نسبت به این جریان در اجتماع ما چه احساسی دارید؟

نورالله گبای: به عقیده من بهترین راه مبارزه با یک روش غلط، ارائه و حفظ روشی بهتر است. هدف من نیز جلوگیری از توسعه واپس گرایی، از طریق دادن آگاهی است؛ و گرنه با توجه به تجربه تلخ یک صد روز اقامت در شهرک مذهبیون اورشلیم، امیدی به تغییر روش آنها که آلوده شده اند نمی بینم. در فرهنگ غنی یهودی ایرانی هرگز طبقه بندی های ارتدوکس، محافظه کار یا ریفورم ویا حتی اشکنازی، سفارادی یا میزراحی در میان نبود. از دید یهودی ایرانی، یهودی بودن یک معنا داشت و شامل ازدواج با فردی یهودی می شد. این گروه به اصطلاح مذهبی بودند که این همبستگی دیرپا و ارزشمند را منحرف کردند و جوانان ما را به سرگردانی کشاندند، به گونه ای که امروز گروهی از ایشان برای ازدواج، یا حتی خوراک و پوشاک، و در روابط خود با پدر، مادر، خواهر یا برادر، و جامعه، دچار مشکل هستند.

پرسش: شما در این کتاب بارها به نمونه هایی از یهودیت "معتدل" اشاره می کنید و توضیح می دهید که چگونه یهودیان در درازای قرن‌ها، در عین حفظ سنت های خویش، همواره ایمان یهودی خود را با محیط و دوران خود تطبیق می داده اند. با توجه به پیام کتاب شما، دسته ای از ربای ها و یا چهره های دینی دیگر در آمریکا احتمالاً اعتراض خواهند کرد که رهیافت شما، یعنی پرهیز از پیروی بی چون و چرا از قوانین یهود، ممکن است منجر به تشدید اضمحلال قومی-مذهبی و افزایش شمار ازدواج های مختلط در میان نسلهای جوان بشود. پاسخ شما به اعتراض این گروه چیست؟

نورالله گبای: احترام به مراجع مذهبی ادیان و نظریات ایشان جزیی از فرهنگ یهودی بوده است. اما باید پرسید، کدام ربای؟ کدام رهبر مذهبی؟ با کدام معلومات؟ امروز در مقابل تعداد انگشت شماری از ربانیم دانشمند و واقع بین، بسیارند ربانیمی که سخنان ایشان برآزنده لقب ربای نیست و درسهای آنها در مدارس صرفاً موجب عقب ماندگی نسل آینده است. اینان توجه ندارند که ارثی بودن دین دلیل چشم بستن انسان به دنیا و نابینا بار آوردن فرزندان نیست.

نیز آن که مقام و مدرک به تنهایی مهر تأییدی بر سخنان یک گوینده یا نویسنده نمی باشد. این وظیفه همچنان بر دوش هر شنونده ای باقی می ماند که از قوه درک خویش بهره ببرد، استدلالهای گویندگان را بسنجد و سپس سخنان ایشان را بر مبنای عقل سلیم بپذیرد یا مردود بداند – نه به دلیل لباس یا مقام گوینده یا نویسنده و بی خبر از پیشرفت زمان.

اما پیرامون افزایش شمار ازدواج های تأسف بار و نامناسب بگویم که این معضل ریشه در عدم آگاهی افراد، بی توجهی پدران و مادران، و در عین حال، تسهیل بی سابقه ارتباطات انسانی در سطح جهانی دارد. این وظیفه پدران و مادران است که از دوران کودکی، در عین حفظ تعادل، فرزندان خود را آگاه و متعادل بار بیاورند تا ایشان به نوبه خود، در سالهای آینده تعادل خود را از دست ندهند و به دام خودی و بیگانه نیفتند.

پرسش: عکس العمل جامعه نسبت به نسخه فارسی کتاب شما، که پیش از برگردان انگلیسی آن به چاپ رسید، چگونه بود؟

نورالله گبای: می توانم بگویم که نسخه فارسی این کتاب بازتاب بسیار خوبی داشت که بهترین گواه آن توجه مطبوعات جامعه به آن و مخصوصاً پرداخت داوطلبانه مبالغ قابل توجهی کمک مالی توسط دریافت کنندگان کتاب به بیمارستان بیکور خولیم جروزالم بود. نکته دیگر آن که این کتاب نه تنها مورد توجه یهودیان ایرانی قرار گرفت، بلکه شماری از خردگرایان سایر ادیان نیز از آن استقبال کرده اند. من امیدوارم که پدران و مادران مطالعه نسخه انگلیسی این کتاب را به فرزندان خود توصیه کنند.

پرسش: آیا شما انتظار آن را داشتید که ایده هایی که در کتاب خود مطرح کرده اید با هیچ گونه مخالفتی از سوی اجتماع روبرو شوند؟ آیا می توانید واکنش مخاطبان را با انتظارات نخست خود مقایسه کنید؟

نورالله گبای: اگر امروز می خواستم این کتاب را بنویسم از هیچ دین مشخصی نام نمی بردم و فقط درباره واپس گرایی پیروان ادیان می نوشتم. درباره دیدگاه های موافق و مخالف دیگران باید بگویم که هیچ نویسنده ای قادر نخواهد بود که مطلب خود را چنان بنویسد تا مورد تائید همه گروه ها قرار گیرد. با این حال، خوشبختانه مطالب این کتاب شامل پیروان خردگرایی همه ادیان می باشد و همگی می توانند نکاتی موافق عقاید خود را در آن بیابند. ولی گروه های خشک اندیش اصولاً این گونه مطالب را نمی خوانند یا کمتر می خوانند و همین نکته گویای بی توجهی ایشان به واقعیات و فرار از حقیقت است.

پرسش: شما بر خلاف بسیاری از دیگر میانسالان یهودی ایرانی که کتابی در سطح اجتماع نوشته اند، بر آن شدید که کتاب خود را به منظور استفاده نسل جوانتر که فارسی نمی خوانند، به انگلیسی ترجمه کنید. هدف شما از این کار چه بوده است و چگونه در نظر دارید که از طریق این کتاب با نسل جوانتر ارتباط برقرار کنید؟

نورالله گبای: دلیل ترجمه کتاب به زبان انگلیسی و تحمل هزینه سنگین آن، چنان که اشاره کردید، مطالعه نسل جوان و به ویژه اعضای جوانتر خانواده خودم بود. فکر می کنم اغراق نیست اگر بگویم که علیرغم انتشار وسیع آن از طریق اینترنت در سایت Amazon.com، و حتی فراهم آوردن نسخه الکترونیکی هر دو کتاب فارسی و انگلیسی به رایگان در وب سایت BabaNouri.com، این اثر در اصل هدیه و یادگاری است که پدر بزرگی برای جامعه و نوادگان خود فراهم دیده است.

پرسش: امید دارید که این کتاب آغازگر چه بحث و گفتگویی در اجتماع ما شود؟

نورالله گبای: خوشبختانه تا آنجا که اطلاع دارم مردم میان خود و در گفتگو با فرزندان خویش، درباره مطالب موافق و مخالف کتاب با هم صحبت می کنند که همین نکته موجب جلب توجه به نکات مطرح شده در آن و تفهیم بهتر این موضوعات در سطح گسترده تر امروز و فردا خواهد بود.

پرسش پایانی: شما عمری پربار را پشت سر گذاشته اید و تا کنون به پیروزی ها و دست آوردهای فراوانی رسیده اید. اندرز شما به نسلهای جوانتر ایرانیان یهودی در آمریکا برای رسیدن به موفقیت و بهروزی چیست؟

نورالله گبای: چنان که می دانیم، نفس دین و روح قوانین همه ادیان تخنیر ناپذیرند، اما فهم بشر مدام در حال تغییر و دگرگونی است و در مجموع همواره رو به تکامل دارد. از این رو، بهترین نکته ای که

می توانم به جوانان توصیه کنم این است: ما تعهد نکرده ایم که اشتباهات گذشتگان را به عنوان حفظ هویت محفوظ بداریم. همگام پیشرفت زمان باشید و به خاطر بسپارید که این همگامی مغایرتی با دین ندارد. به بیان دیگر:

Be Up to Date & Be Well Rounded...